

*Ми ї'ємось за те, чому
немає чини в усьому світі —
за Батьківщиною.*
О. Довженко

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ"

СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"

СЕРІЯ "ПРАВО"

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)

Випуск № 4(32) 2024

Київ – 2024

Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

(Series «Management and administration», Series «Law», Series «Economics», Series «Psychology», Series «Pedagogy»)

Issue № 4(32) 2024

Kyiv – 2024

ISSN 2786-5274 Print
УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4\(32\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32))

**«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування»,
Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»):
журнал. 2024. № 4(32) 2024. С. 1415.**

*Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління
(Рішення від 08.04.2024, № 5/4-24)*

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 24962-14902Р від 13.09.2021 р.*

*Журнал видається за наукової підтримки: Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук
Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації
«Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і
психологів з духовно-морального виховання».*

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290
журналу присвоєно категорію "Б" із права**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89
журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу
присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2023 № 768 журналу
присвоєно категорію "Б" зі спеціальностей 073 - менеджмент, 076 - підприємництво
та торгівля, 015 - професійна освіта**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.08.2023 № 1035 журналу
присвоєно категорію "Б" зі спеціальності 053 - психологія**

*Наукове видання включено до міжнародної наукометричної
бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google
Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.*

*Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління,
права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення
результатів наукових досліджень.*

**Головний
редактор**

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Абуселідзе Георгій - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)
- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

- Беньковська Наталя Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (м. Київ, Україна)
- Бондар-Підгурська Оксана Василівна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», (Полтава, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Дашій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Демідова Юлія Євгенівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна)
- Дем'янишина Олеся Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- Дранус Любов Сергіївна кандидат економічних наук, доцент, оцент кафедри менеджменту Чорноморського національного університету імені Петра Могили
- Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Каламаж Руслана Володимирівна - доктор психологічних наук, професор, проректор з навчально-виховної роботи Національного університету «Острозька академія» (Рівне, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інститут автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Калашнік Наталя Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова, (Вінниця, Україна) kalashnuknatalia@gmail.com
- Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна)
- Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інститут соціальних технологій Університет "Україна" (Хмельницький, Україна)
- Литвиненко Віктор Іванович — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Навчального наукового інституту права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України (Львів, Україна)
- Огієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Орлова Наталія Сергіївна - доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Пагута Тамара Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, директор Інституту педагогічної освіти Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Рівне, Україна)
- Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
- Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна)
- Сапожніков Станіслав Володимирович - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Трушкіна Наталія Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
- Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Якимчук Аліна Юріївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Яковицька Лада Савеліївна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Якушева Оксана Вікторівна кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва Черкаського державного технологічного університету (Черкаси, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024

© Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління, 2024

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

Gruzd M.V. <i>THE IMPACT OF CONSTITUTIONAL AND LEGAL REFORMS ON THE DEVELOPMENT OF PUBLIC GOVERNANCE</i>	18
Баранов О.О. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПОСЛУГ БАНКІВСЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ</i>	31
Богоніс А.Р. <i>ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЮ СФЕРОЮ: ВИКЛИКИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ</i>	41
Довгань В.В. <i>ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ</i>	49
Клячин А.К. <i>ОСОБЛИВОСТІ КОНФІГУРАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОЛІТИЧНОГО ІНТЕРНЕТ ПРОСТОРУ В РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ (НА ПРИКЛАДІ М.ДНІПРО)</i>	58
Кришній П.І., Никифоров О.В. <i>ДОСВІД СТВОРЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ УКРАЇНИ В АНТИТЕРОРИСТИЧНІЙ ОПЕРАЦІЇ (2014 – 2018 рр.)</i>	71
Крусян Р.А. <i>ПРАВОВА ДЕРЖАВА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВНИХ СВОБОД</i>	83
Кудрявський І.В. <i>ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ, ЙОГО СУБ'ЄКТИ ТА ОБ'ЄКТИ ЯК БАЗОВІ ПОНЯТТЯ СФЕРИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗА НАПРЯМКОМ ЗАХИСТУ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ</i>	94
Кузьмич А.В. <i>АЛГОРИТМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВПРАЦІ САМОВРЯДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У ПРОЦЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ</i>	107
Нагасєв В.М., Науменко А.О., Гіржева О.М. <i>МОТИВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ</i>	117

- Нестеров О.В.** 132
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ДЕРЖАВИ
- Радченко О.В., Шандрик В.І.** 145
ПРОЕКТНИЙ ПІДХІД ДО РОЗБУДОВИ "РОЗУМНИХ МІСТ" (SMART-CITY) ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ
- Світлик М.Г.** 157
ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ
- Споришев К.О.** 165
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИЛ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
- Стеців І.С.** 176
ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ: ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Ткачова Н.М.** 187
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ІНТЕГРАЦІЇ ЕНЕРГОСИСТЕМИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСКУ ЕНЕРГЕТИЧНУ СФЕРУ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
- Турчин К.Ю.** 196
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
- Kharchenko T.O., Zhao Min** 207
THE MANAGEMENT OF HUMAN CAPITAL FLOW OF CHINESE E-COMMERCE ENTERPRISES
- Tymoshenko D.V.** 220
MUTUAL ASSISTANCE AS A PREREQUISITE FOR THE FORMATION OF CORPORATE CULTURE OF OIL AND GAS ENTERPRISES AND ORGANIZATIONS IN THE CONTEXT OF CHANGES AND GLOBAL CHALLENGES
- Буга О.Р., Заяць А.І.** 237
СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ СПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ДО СТАЛОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ
- Васютинська Л.А., Коєва Х.О.** 248
ТРИГЕРИ РОЗВИТКУ КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ: ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ
- Живко З.Б., Живко О.В.** 261
АДАПТИВНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ В УМОВАХ СМАРТ-ЕКОНОМІКИ

- Криштанович С.В., Бекеша А.І.** 268
ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ: УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ
- Левків Г.Я., Франчук І.Б., Гузіль Р.В., Лялька Б.Л., Репета Ю.В.** 276
ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ
- Лукашевська У.Т.** 286
СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ
- Макарович В.К.** 294
НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ В СФЕРІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ІННОВАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ
- Слав'юк Р.А.** 308
РОЗВИТОК Е-БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ
- Валявка О.Я., Кучер А.В., Русин-Гриник Р.Р.** 317
СИСТЕМА ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ
- Мельник Р.А., Кучер А.В., Русин-Гриник Р.Р.** 331
СУТНІСТЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА КІБЕРБЕЗПЕКИ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ФІНАНСІАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
- Сизон М.-О.І., Кучер А.В., Русин-Гриник Р.Р.** 342
ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ПРІОРИТЕТІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

СЕРІЯ «Право»

- Гаран (Стукаленко) О.В.** 354
ПРАВО НА ПУБЛІЧНУ СЛУЖБУ У ПЛОЩИНІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ
- Головка О.В., Стрельченко О.Г., Бухтіярова І.Г.** 366
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ ЯК СУБ'ЄКТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ОБІГУ ВАЛЮТНИХ ЦІННОСТЕЙ
- Гресь Ю.О.** 375
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ
- Каращук К.Л.** 386
ПРОЦЕДУРА МЕДІАЦІЇ ТА ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ УГОДИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МЕДІАЦІЇ У ФРН

Король В.В. <i>ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ОДЕРЖАННЯ ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ МИТНИХ ОРГАНІВ ПОДАРУНКІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ В ЗОНІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ</i>	394
Косілова О.І. <i>МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ</i>	404
Митрофанов І.І. <i>КВАЛІФІКАЦІЯ ШАХРАЙСТВА ЩОДО ЧУЖОЇ НЕРУХОМОЇ РЕЧІ</i>	414
Полтавець Л.І., Гребінчук О.М., Калінін А.М., Цумарєва Н.В. <i>ПСИХОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	427
Рогозіннікова К.С. <i>НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН НА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ</i>	438
Свиридов С.О. <i>ЗАХИСТ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ В УМОВАХ КІБЕРЗАГРОЗ</i>	452
Стратій О.В., Меленко О.В. <i>ДОГОВІР ПРО ПРИМИРЕННЯ, ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ</i>	464
Телявський А.М. <i>ФІКТИВНІСТЬ ПОДІЛУ СПІЛЬНОГО МАЙНА ПОДРУЖЖЯ, ЗДІЙСНЕНОГО У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАВЧИМ ПРОВАДЖЕННЯМ</i>	474
Турій А.І. <i>УЗУРПАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: ГЕНОЦИД (ПРИРОДА, СУТНІСТЬ ТА ПРОТИДІЯ)</i>	486
Фарафонова І.А. <i>АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ ПО ПРАВАМ ЛЮДИНИ ПО ЗАЯВАМ АВТОРА № 28780/02, № 4682/09, № 32740/08</i>	500
Харчук В.В. <i>ПРОБЛЕМАТИКА СУЧАСНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ ДО І ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ</i>	521
Холодов В.В. <i>ПРОТИДІЯ ТЕРОРИСТИЧНИМ АКТАМ В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ЗАСАДИ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ</i>	530
Чайка А.В. <i>КОМПЛЕКС ПРОФЕСІЙНИХ ПОЛІТИК ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МЕДІАТОРА, ЯК СПОСІБ ЗМІЦНЕННЯ ДОВІРИ ДО ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ</i>	537

- Черняк О.Ю.** 548
ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВОЛОДІННЯ ЦИФРОВИМИ АКТИВАМИ ТА ПЕРЕДАЧІ ТИТУЛУ
- Шило І.В.** 557
ПЕРЕДУМОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ В КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ
- Шульга В.О., Таран Д.П.** 565
СУДОВА ПРАКТИКА У СПРАВАХ ПРО ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ
- Якушов Д.Ю.** 583
ВПЛИВ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД
- Яновицька А.В.** 593
ГАРМОНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ ТА ІНШИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ
- Яцик Т.П., Микитенко В.С., Ревера А.О.** 603
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

СЕРІЯ «Економіка»

- Busarieva T.G.** 611
FEATURES OF THE CRYPTOCURRENCY MARKET
- Белкін І.В., Коваль О.В., Стасюк Д.Ю.** 619
НИНІШНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ
- Вовчак О.Д., Кустрин А.Б.** 635
ВПЛИВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ
- Гавриленко О.Є., Демешко Ю.О., Ярошенко С.В., Поярков М.В.** 648
ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ У ВОЄННИЙ ЧАС: ПРАВОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
- Грибик І.І., Червінець Д.Р., Гілета О.І.** 661
ЛОГІСТИЧНІ СИСТЕМИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ
- Дмитришин Л.І., Дмитришин М.І., Головчук Н.І.** 669
ВПЛИВ КРИЗОВИХ ЯВИЩ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ НА ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОПИТУ

Кацюба І.Р., Русин-Гриник Р.Р., Шевченко С.Г. <i>КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ У ЦИРКУЛЯРНІЙ ЕКОНОМІЦІ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ</i>	681
Корнієнко Т.О. <i>ЕТИКА У СУЧАСНОМУ БІЗНЕСІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	698
Кульчицька Н.Є. <i>КРЕДИТУВАННЯ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	707
Леськів Г.З., Шевченко Н.В., Марченко О.М. <i>МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙНИМИ РЕСУРСАМИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ</i>	717
Лезіна А.В. <i>СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕ- ТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА</i>	726
Люта Д.А., Чусва І.О. <i>АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПОСЛУГ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ</i>	737
Мамонов К.А., Пруненко Д.О., Коваленко Л.Б., Притула М.В. <i>ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН</i>	747
Мушка Д.В. <i>ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДІДЖИТАЛ-МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВАМИ МСБ</i>	758
Нам'ясенко В.М. <i>АДАПТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ. АДАПТАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ПОДІЛЬСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РЕГІОНУ</i>	776
Положенцева К.Л., Беззубко Б.І., Акопов С.Е. <i>ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ВИРОБНИКІВ У СВІТОВІЙ І ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ЕКОНОМІКАХ</i>	786
Проць Р.Р. <i>ОЗНАКИ КРИЗИ В ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ВИКЛИКИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	798
Раупов Р.Б. <i>ОРГАНІЗАЦІЙНО ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА</i>	806
Семененко Ю.С. <i>ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ У ВИРОБНИЦТВІ ТА ЛОГІСТИЦІ</i>	814

Смолінська Н.В., Фалик О.П., Захарчук В.С. 827
*ВОЄННИЙ СТАН І ЙОГО ВИКЛИКИ ДЛЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ :
ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИКОЮ*

СЕРІЯ «Педагогіка»

Butenko O.H. 837
*EDUCATION AND UPBRINGING: READINESS OF FUTURE TEACHERS FOR
GENDER EDUCATION OF CHILDREN*

Dobrovolska R.O., Bilozerska H.O. 846
*UKRAINIAN MUSIC THERAPY AS A PHENOMENON OF MODERN UNIVERSITY
EDUCATION: TRENDS OF DEVELOPMENT AND FORMATION*

Безкоровайна Л.В., Боровських О.В. 856
*ЛОГІСТИКА ПРОЄКТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА
В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ
СПРАВИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ*

Біда О.А., Чичук А.П., Кучай Т.П. 866
*РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ШЛЯХОМ РЕАЛІЗАЦІЇ
КРЕАТИВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА*

Боян-Гладка С.П. 876
*МЕТОДИКА ГУРТКОВОЇ РОБОТИ З ЕТНОГРАФІЇ У ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ*

Ватковська М.Г., Мотуз Т.В. 885
*СТРАТЕГІЇ ТА ПРАКТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ*

Грень Є.С. 897
*ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ВИКЛИКІВ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ*

Григораш О.В. 906
*ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ
РОЗВИТКУ*

Дарманська І.М. 916
*МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ
ЯК УМОВА ЙОГО СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ*

Дияк В.В., Маркова С.В., Волобуєв В.В. 928
*КОНЦЕПЦІЇ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРСТВА В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ
ЄВРОАТЛАНТИЧНОГО ПРОСТОРУ*

Єфімова О.М., Жицька С.А., Бецько О.С., Браєвська А.І., Журавель В.В. 938
*ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ТА САМОСТІЙНОГО ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ З
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ: РОЛЬ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ*

Іваніцька І.В. <i>МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ РАКЕТНО-АРТИЛЕРІЙСЬКОГО ОЗБРОЄННЯ</i>	952
Ігнатенко Н.В. <i>ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В ШКОЛІ (2010-2014 РР.)</i>	961
Канішевська Л.В. <i>ВИХОВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ ЛІДЕРІВ МАЙБУТНЬОГО ЯК СОЦІАЛЬНО ЗРІЛОЇ ОСОБИСТОСТІ</i>	974
Крамаренко В.О., Бровата О.Б., Ільченко О.В. <i>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	984
Литвин А.Ф., Заліщук С.В. <i>ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ</i>	994
Лісовець О.В., Лісовець О.В. <i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ</i>	1004
Лукіянчук І.В. <i>ХМАРНІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ</i>	1017
Луценко В.В., Костенко Л.В., Салдан С.О., Заболотний І.П., Дорохіна Л.О. <i>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</i>	1030
Маранчак М.М. <i>ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕК</i>	1040
Найдюк І.С. <i>ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ STREAM-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ</i>	1052
Паска Т.В., Безугла Я.І., Красильникова І.В. <i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЗБІЛЬШЕННЯ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ І ВИКЛАДАЧІВ</i>	1061
Підлипняк І.Ю. <i>ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</i>	1074

- Полянничко А.О., Іонова І.М., Знобей О.В.** 1086
СОЦІАЛЬНА РОБОТА З МОЛОДОЮ СІМ'ЄЮ В УМОВАХ ЦЕНТРУ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ
- Прохорчук О.М.** 1097
ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ STEM-ОСВІТИ ДЛЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МАГІСТРАНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
- Проценко П.В.** 1106
РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
- Романишина О.Я., Зарембіцький О.Ю.** 1119
ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНОНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
- Семко Л.П.** 1128
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ В 7-9 КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
- Соболь Н.М.** 1138
ЗНИЖЕННЯ ТРИВОЖНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗВО НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ
- Стешенко О.Л.** 1150
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ
- Сурков К.Ю., Ізвалов О.В., Книшук А.В., Сорокун С.В.** 1159
3D МОДЕЛЮВАННЯ ІЗ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ
- Тернавська Т.А., Журат Ю.В., Суркова К.В.** 1170
ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Туляєв В.В.** 1180
КРИТЕРІЙ «ОБ'ЄКТИВНІСТЬ» ТЕОРІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «РИСУНОК», «ЖИВОПИС» ВИЩОЇ ШКОЛИ
- Халілі Ф.А.** 1195
ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: СУТНІСТЬ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Цибульська С.М.** 1207
ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД УЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЩОДО ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ
- Яковишина Т.В.** 1221
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ КРЕАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

УДК [[378.016.31:172]:130.2]:004

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4\(32\)-1221-1232](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32)-1221-1232)

Яковишина Тетяна В'ячеславівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти, Рівненський державний гуманітарний університет, вул. Пластова, 31, м. Рівне, 33000, orcid.org/0000-0001-9507-3621

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ КРЕАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Формування громадянської ідентичності у дітей початкових класів є надзвичайно актуальною проблемою у сучасному світі. Завдання виховання громадянської свідомості та ідентичності в молодого покоління несе в собі велике значення для стабільності та процвітання суспільства в цілому, особливо це відчутно в умовах воєнного стану.

Початкові класи – це період, коли діти починають формувати своє світосприйняття та розуміння місця себе в суспільстві. Це також час, коли закладається основа для подальшого розвитку громадянської ідентичності. Однак у сучасному світі, де швидко змінюються цінності, технології та соціальні структури, виклики перед формуванням громадянської ідентичності у початкових школярів постають ще складнішими.

Метою статті є окреслення характеристики поняття «громадянська ідентичність» та з'ясування особливостей формування громадянської ідентичності в учнів початкових класів засобами креативних технологій.

У публікації ми проаналізували значення креативних технологій у формуванні громадянської ідентичності. Зокрема, важливо забезпечити дітей доступом до об'єктивної інформації про світ та різноманітні аспекти культури, історії та суспільства. Це може включати в себе широкий спектр навчальних матеріалів, від підручників з історії та культури до відвідування музеїв та екскурсій. При цьому важливо, щоб інформація була подана об'єктивно та без упереджень, дозволяючи дітям самостійно формувати свої уявлення про світ.

Важливим аспектом є виховання в початкових школярів розуміння цінностей громадянського суспільства, таких як повага до прав людини, толерантність, рівність та відповідальність перед суспільством. Це може бути досягнуто через включення в програму навчання таких предметів, як основи права та громадянської відповідальності, а також за допомогою виховних заходів, які сприяють розвитку емпатії та соціальних навичок. Вагому роль тут відіграють креативні технології, за допомогою яких і формується громадянська ідентичність: нестандартні уроки, проектне навчання, проблемне

навчання, сторітелінг, уроки-дискусії, вправи «Асоціації», «Що спільного?», «Логічний ланцюжок», «Дешифровка» тощо.

Загалом, формування громадянської ідентичності в учнів початкових класів вимагає комплексного підходу, що охоплює як навчальну, так і виховну діяльність. Застосування креативних технологій сприятиме тому, щоб діти зрозуміли свою роль у суспільстві та прийняли цінності громадянської культури, тоді ми зможемо побудувати стабільне та гармонійне суспільство у майбутньому.

Ключові слова: громадянська ідентичність, духовно-моральне виховання, креативні технології, проєктне навчання, учні початкових класів.

Yakovyshyna Tetiana Vyacheslavivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Primary, Inclusive and Higher Education Pedagogy Rivne State University of the Humanities Plastova St., 31, Rivne, 33000, orcid.org/0000-0001-9507-3621

FORMATION OF CIVIC IDENTITY IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH CREATIVE TECHNOLOGIES

Abstract. The formation of civic identity in primary school children is an extremely important issue in the modern world. The task of fostering civic consciousness and identity in the younger generation is of great importance for the stability and prosperity of society as a whole.

Primary school is the period when children begin to form their worldview and understanding of their place in society. It is also a time when the foundation for the further development of civic identity is laid. However, in today's world, where values, technologies and social structures are rapidly changing, the challenges of forming civic identity in primary school children are becoming even more complex.

The purpose of the article is to outline the characteristics of the concept of "civic identity" and to clarify the peculiarities of civic identity formation in primary school students using creative technologies.

In this publication, we analyzed the importance of creative technologies in the formation of civic identity. In particular, it is important to provide children with access to objective information about the world and various aspects of culture, history and society. This can include a wide range of educational materials, from history and culture textbooks to museum visits and excursions. It is important that the information is presented objectively and without prejudice, allowing children to form their own ideas about the world.

An important aspect is to educate primary school students to understand the values of civil society, such as respect for human rights, tolerance, equality and responsibility to society. This can be achieved through the inclusion of subjects such as the basics of law and civic responsibility in the curriculum, as well as through

educational activities that promote empathy and social skills. Creative technologies play an important role in the formation of civic identity: non-standard lessons, project-based learning, problem-based learning, storytelling, discussion lessons, exercises such as "Associations", "What's in common?", "Logical Chain", "Decoding", etc.

In general, the formation of civic identity of primary school students requires a comprehensive approach that includes both educational and upbringing activities. The use of creative technologies will help children to understand their role in society and accept the values of civic culture, and we will be able to build a stable and harmonious society in the future.

Keywords: civic identity, spiritual and moral education, creative technologies, project-based learning, primary school students.

Постановка проблеми. Усвідомлюючи значення духовно-морального виховання підростаючих поколінь, ще «Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» проголошено повернення до головного принципу педагогіки – пріоритету цінностей духовно-морального виховання над матеріально-економічними. Власне, виховання у цьому документі тлумачиться як передання наступним поколінням традиційної духовної ієрархії цінностей, завдяки яким засвоюються найкращі досягнення вітчизняної культури (Національна стратегія, 2013) [2].

Формування громадянської ідентичності учнів початкових класів є важливим аспектом освітнього процесу, оскільки саме на цьому етапі формуються основні цінності, переконання і стереотипи, які впливатимуть на життя дитини в подальшому. Початкові класи відіграють ключову роль у формуванні особистості дитини. Це період, коли діти починають усвідомлювати своє місце в суспільстві, розвивати соціальні навички та засвоювати культурні цінності своєї нації. Отже, школа має велику відповідальність у формуванні національної ідентичності дітей.

В умовах воєнного стану Українська держава переживає кризу, що зачіпає практично всі сфери життя людини, від економіки до культури. Сьогоднішня духовний занепад проявляється у відчутті людьми безглуздості життя, неповазі до людських законів, щоденному порушенні норм поведінки та втраті людських цінностей. Погіршення моральних стосунків між людьми проявляється в поведінці дорослих і молоді. Тому нині назріла гостра потреба повернутися до вічних цінностей людства та переглянути ідеали, в які мають бути закладені основи духовності як провідного напрямку подальшого розвитку людської цивілізації. Удосконалення духовних якостей особистості – головне завдання людського існування, що має стати кінцевою метою системи освіти і виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування та діагностика моральних цінностей особистості, розвиток духовності у молоді є предметом

численних досліджень таких науковців, як М. Байрамової, І. Беха, Г. Ващенко, Т. Дем'янюк, Р. Сойчук, Ю. Шевченко та ін. Низка сучасних науковців зосереджують увагу на етичній культурі, моральній саморегуляції та формуванні моральних якостей майбутніх учителів у процесі професійної підготовки (О. Дубасенюк, Г. Ксензова, Л. Олексюк, Р. Сойчук, Л. Хоружа), вихованні морально-духовних цінностей молоді (Г. Бондаренко, О. Олексюк, О. Хорошайло), моральному вихованні в закладах освіти України (О. Матвієнко, М. Стельмахович), формуванні морально-етичних ідеалів особистості (О. Вишневський, С. Карпенчук) та ін. Отже, вітчизняна педагогіка має значний досвід у вирішенні таких складних питань, як морально-етичне виховання молоді та формування громадянської ідентичності здобувачів.

За останні десятиліття з'явилося чимало робіт з питань розвитку педагогічної творчості вчителів із різних освітніх галузей – української літератури, математики, іноземних мов, музики, фізкультури та ін. (І. Гриненко, С. Дмитрук, О. Дунаєва, О. Куцевол, В. Фріцюк, І. Шагіна та ін.). Володіння технологіями стає звичайною та пріоритетною потребою на ринку. Цю ситуацію підтвердили сучасні дослідження вчених Г. Генсерук, В. Гриньової, В. Євдокимової, В. Лозової, О. Молчанюк, питання висвітлювали Н. Побірченко, Г. Пономарьова, С. Сисоєва та ін. Отже, креативні технології мають значний потенціал у формуванні громадянської позиції учнів. Вони сприяють розвитку критичного мислення, залучають до активного спілкування та сприяють розвитку відповідального ставлення до суспільства. Такий підхід допомагає створювати молоде покоління, яке свідомо та активно приймає участь у громадянському житті своєї країни.

Мета статті - окреслити характеристики поняття «громадянська ідентичність» та з'ясувати особливості формування громадянської ідентичності в учнів початкових класів засобами креативних технологій.

Виклад основного матеріалу. Ідентичність тлумачиться як невіддільна характеристика людини, що виявляється, з одного боку, у визнанні своєї унікальності, а з іншого – у відчутті належності до певної спільноти. Ми трактуємо громадянську ідентичність як це складне і мінливе поняття, що відображає почуття належності та зв'язку індивіда зі своєю державою, її цінностями, культурою, історією та громадянськими правами. Це більше, ніж лише відчуття приналежності до певної території чи нації; громадянська ідентичність передбачає активну участь в житті суспільства, підтримку його цінностей та відданість ідеям демократії та прав людини [5].

Важливим аспектом формування громадянської ідентичності є розуміння та прийняття цінностей, що характеризують конкретну державу або спільноту. Ці цінності можуть включати принципи свободи, рівності, справедливості, толерантності, різноманітності та інші. Громадянська ідентичність передбачає усвідомлення цих цінностей та готовність діяти відповідно до них у своєму повсякденному житті.

Також громадянська ідентичність включає в себе почуття приналежності до спільного суспільства та відповідальності за його долю. Це включає участь у громадських обговореннях, виборчих процесах, волонтерській діяльності та інших формах громадянської участі. Громадянська ідентичність підтримується активним громадянським ставленням до подій у країні або спільноті, а також бажанням брати участь у їхньому вирішенні.

Крім того, громадянська ідентичність може виявлятися у відчутті патріотизму та гордості за свою державу чи спільноту. Це може виявлятися у відчутті прив'язаності до символів, національної історії, традицій та культури.

У сучасному світі, де міжнаціональна взаємодія стає все більш важливою, громадянська ідентичність також може включати в себе усвідомлення та повагу до різноманітності та культурної спадщини інших націй і громад. Це сприяє розвитку толерантності та взаєморозуміння між різними групами людей та сприяє мирному співіснуванню в різних культурних середовищах.

Отже, громадянська ідентичність є важливим аспектом особистісного розвитку кожної людини та сприяє формуванню стабільності та гармонії в суспільстві. Вона включає в себе приналежність до держави чи спільноти, прийняття та підтримку її цінностей, активну участь у громадському житті та розуміння та повагу до різноманітності культурного спадкування.

Один із способів формування громадянської ідентичності – це вивчення історії та культури власної країни. У початкових класах можна впроваджувати уроки з історії, літератури, мистецтва, що розкривають національні традиції, обряди, легенди та історичні події. Це допомагає дітям краще зрозуміти свій народ, відчувати гордість за свою культуру та історію [1; 2].

Крім того, мова відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності. Вивчення рідної мови, її вживання в повсякденному спілкуванні та навчання допомагають дітям зберігати свою культурну спадщину та ідентичність.

Також важливою складовою формування громадянської ідентичності є виховання поваги до культурного різноманіття. Діти повинні розуміти, що світ різноманітний, і кожна культура має свою цінність. Важливо вирощувати в них толерантне ставлення до інших культур та повагу до різноманітності [1].

Нарешті, активна участь у національних святах, традиціях та обрядах також сприяє формуванню національної ідентичності. Організація святкових заходів у школі, участь у народних обрядах дозволяє дітям відчувати себе часткою свого народу та сприяє формуванню патріотичних почуттів.

Формування громадянської ідентичності учнів початкових класів вимагає комплексного підходу, що включає в себе вивчення історії та культури країни, виховання поваги до інших культур та активну участь у національних традиціях. Школа відіграє ключову роль у цьому процесі,

створюючи умови для повноцінного розвитку національної ідентичності у молодого покоління [5].

У сучасному освітньому середовищі використання креативних технологій стає все більш важливим компонентом формування національної ідентичності учнів початкових класів. Ці технології відкривають безліч можливостей для залучення учнів до вивчення культурних традицій, історії, мови та інших аспектів, що стосуються їхньої національної спадщини. Креативні технології грають ключову роль у цьому процесі, оскільки дозволяють залучати учнів до активної участі, розвивати критичне мислення та формувати в них цінність громадянської свідомості.

Окреслимо особливості застосування креативних технологій у формуванні громадянської ідентичності здобувачів початкової школи:

1) використання інтерактивних технологій, таких як віртуальні екскурсії, відеопрезентації та онлайн-дискусії, створює можливості для залучення учнів до вивчення різних аспектів громадянського життя. Наприклад, через віртуальні екскурсії діти можуть вивчати історію своєї країни, відвідуючи музеї та пам'ятки архітектури, що сприяє формуванню гордості за свою культурну спадщину;

2) розробка ігрових технологій для навчання громадянській позиції може бути дуже ефективною. Граючи в рольові ігри або симуляції громадянських ситуацій, діти мають можливість відчувати себе частиною суспільства та розвивати вміння приймати відповідальність за власні дії. Такий підхід не лише стимулює зацікавленість учнів у вивченні громадянських питань, але й розвиває їхню спроможність аналізувати ситуації та шукати рішення;

3) використання соціальних мереж та онлайн-платформ для обміну думками та ідеями дозволяє учням спілкуватися та ділитися своїми поглядами на різноманітні громадянські питання. Активна участь у дискусіях та спільних проєктах з іншими здобувачами збагачує їхнє розуміння соціальних проблем та сприяє розвитку толерантності та розуміння різноманітності.

Таким чином, використання інтерактивних мультимедійних засобів дозволяє створити захопливі уроки з історії, культури та мови. Наприклад, відеоролики, аудіоматеріали та інтерактивні презентації можуть візуалізувати історичні події, національні символи та традиції, роблячи навчання цікавим та ефективним для дітей [4].

Використання цифрових ігор та програм для навчання дозволяє дітям відчувати себе частиною власної культури. Граючи в ігри, які базуються на національних легендах, історичних подіях або традиціях, учні можуть поглибити своє розуміння власного народу та відчувати гордість за свою культурну спадщину.

Проєкти є ефективним інструментом для формування громадянської ідентичності у молодших школярів з декількох причин. По-перше, вони

стимулюють активну участь учнів у власному навчанні та соціальному житті. Участь у проєктах сприяє розвитку творчих здібностей, критичного мислення, комунікативних навичок і сприйняття культурних цінностей. По-друге, проєкти дозволяють практично застосовувати отримані знання та вміння в реальних ситуаціях, що сприяє їхньому засвоєнню та усвідомленню.

Метод проєкту передбачає активну участь учнів у всіх етапах роботи над проєктом, починаючи від обговорення теми до підготовки презентації або продукту. Це стимулює їхню самостійність, відповідальність та ініціативу. У контексті формування національної ідентичності учні можуть вільно висловлювати свої думки, досліджувати та обговорювати різні аспекти своєї культури, що сприяє усвідомленню власного місця в національному співтоваристві.

Проєкти можуть охоплювати різні предмети та аспекти життя, що дозволяє здобувачам бачити зв'язки між різними аспектами культури та історії своєї країни. Наприклад, проєкт з історії може включати елементи географії, літератури та мистецтва, що допомагає учням отримати комплексне уявлення про свою національну ідентичність.

Здобувачі мають можливість застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях під час роботи над проєктом. Наприклад, вони можуть створити артефакти, відтворити історичні події або провести опитування серед місцевого населення. Це дозволяє збагачувати їхні досвід та розуміння власної культури [3].

Проєкти часто передбачають співпрацю та комунікацію між учнями, вчителями та іншими учасниками освітнього процесу. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, вмінню працювати у команді та усвідомленню різноманітності точок зору.

Важливою складовою методу проєкту є підсумкова рефлексія та оцінка результатів. Учні мають можливість аналізувати свою роботу, виявляти сильні та слабкі сторони проєкту, а також робити висновки для майбутніх завдань. Цей процес допомагає учням краще зрозуміти власну національну ідентичність та важливість її збереження.

Отже, метод проєкту є потужним інструментом для формування національної ідентичності у молодших школярів, оскільки він сприяє активній участі, інтердисциплінарному підходу, практичній спрямованості, співпраці та комунікації, а також рефлексії та оцінці результатів. Впровадження цього методу в освітній процес дозволяє створити стійкий фундамент для розвитку національної самосвідомості та патріотизму у молодшому поколінні.

Спільні проєкти та взаємодія з учнями з інших регіонів країни за допомогою відеоконференцій та онлайн-платформ сприяють розумінню різноманітності національних традицій. Вчитель може організувати спільні проєкти з іншими школами, де діти будуть вивчати та обмінюватися інформацією про свої національні особливості, що сприяє розвитку толерантності та взаєморозуміння [3].

Крім того, можна використовувати цифрові творчі інструменти, такі як анімація, відеомонтаж та створення мультфільмів, для втілення ідей про національну культуру та історію. Діти можуть створювати власні проекти, в яких вони висловлюють свої уявлення про свою культуру та ідентичність.

Розуміння та прийняття своєї культури та ідентичності формують в учнів почуття гордості, належності та відповідальності перед своєю країною та її спільнотою. Проекти дозволяють молодшим школярам відчувати себе частиною свого народу, вивчити та цінувати його культурну спадщину та традиції, а також розвивати толерантність і розуміння різноманітності.

Крім того, проекти залучають учнів до колективної діяльності, спільної мети та творчого співробітництва. Вони вчать дітей ефективно працювати в групі, вирішувати конфлікти та досягати спільних результатів, що також є важливими аспектами формування національної ідентичності.

Необхідно також звернути увагу на важливість відкритої дискусії та взаємодії між учнями під час реалізації проектів. Це стимулює обмін думками, розширення світогляду та розуміння різних поглядів на національну ідентичність, що важливо для формування толерантного та відкритого суспільства.

З метою формування громадянської позиції учнів доцільно використати вправи, які сприяють формуванню комунікативно-мовленнєвих та творчих компетентностей учнів, а саме: «Мікрофон» (можна застосувати на підсумковому етапі уроку); «Вилучи зайве», «Роз'єднай слова» (для мотивації навчальної діяльності); «Дешифрувальник», «Морський бій» (під час оголошення теми та завдань уроку); «Мозковий штурм», «Грунування» (для актуалізації опорних знань). Із великим задоволенням діти виконують вправи «Читання з передбаченням», «Незакінчені речення», «Тестування». Як один із прийомів створення проблемної ситуації, можна використати «хвилинки міркування», що сприяють розвитку креативного мислення [4].

Нестандартні уроки у початковій школі відіграють ключову роль у формуванні громадянської ідентичності у молодших школярів. Вони надають можливість дітям відкривати нові горизонти, розуміти свою культуру та походження, а також розвивати почуття патріотизму та поваги до свого народу. Розглянемо деякі нестандартні методи та уроки, які ефективно сприяють формуванню громадянської ідентичності у початковій школі.

Організація майстер-класів з виготовлення традиційних ремесел або предметів, які є символами національної культури, сприяє не лише пізнанню традицій, але й формує почуття гордості за своє народження. Наприклад, майстерня вишивання, ліплення іграшок або розпис крашанок під час святкування Дня Незалежності. Наприклад, проект з виготовлення ляльок-мотанок «Берегиня» [4].

Відвідування музеїв, пам'ятників, археологічних або історичних об'єктів допомагає здобувачам зануритися в історію та культуру своєї країни.

Це дозволяє їм відчувати зв'язок з минулим та розуміти значення традиційних цінностей.

Організація театралізованих вистав та ігор на національні теми допомагає учням відчувати себе частинкою своєї культури. Вони можуть відтворювати історичні події, традиційні обряди або легенди, що допомагає зблизити їх зі своїми коріннями.

Учні можуть працювати над проєктами, спрямованими на вивчення різних аспектів культури своєї країни та інших культур. Наприклад, дослідження традиційних святкувань, кулінарних традицій, мовних особливостей тощо.

Застосування творчих методів навчання, таких як малювання, колажі, пісня, поезія та інші види мистецтва, допомагає учням виразити свої почуття та уявлення про свою культуру та народ.

Залучення сучасних технологій, таких як віртуальні тури, відеопрезентації, ігрові програми, дозволяє зробити уроки цікавими та захоплюючими, а також показати учням різноманітні аспекти своєї культури через сучасні інформаційні засоби.

Нестандартні уроки у початковій школі, спрямовані на формування громадянської ідентичності, не лише збагачують освітній процес, але й допомагають учням розкрити свій потенціал, розвинути почуття гордості та поваги до своєї культури та народу. Ці методи створюють основу для стабільного відчуття належності до своєї нації та формування національної самосвідомості у молодших поколіннях.

Креативне мислення передбачає здійснення нешаблонних дій, уміння ставити нові цілі. Тому учням початкової школи буде доречно ставити такі завдання: сформулювати питання до змісту тексту, поставити додаткове запитання до відповіді свого однокласника. До нешаблонних належать і завдання з даними, що відсутні. Вони дають можливість сформулювати в учня гнучкість мислення [4].

Так, на уроках у початкових класах вчителями апробовано та успішно реалізуються такі завдання, які сприяють формуванню громадянської ідентичності креативними методами:

1) «На хвилинку» – учням потрібно говорити за темою, не зупиняючись та не повторюючись упродовж 1 хвилини.

2) «Усе було б інакше без ...» – учитель записує на дошці назви від трьох до п'яти об'єктів, які мають відношення до поточної теми. Учні обговорюють, як би виглядав світ без кожного з цих об'єктів. Діти мали визначити, який із названих об'єктів найбільше вплинув на хід історії.

3) «Дивовижні факти» – учитель зачитує цікаву інформацію, яка не має видимого зв'язку з темою, що вивчається. Учнім потрібно поміркувати, яким чином явище, ситуацію чи подію, про які повідомив учитель, можна пов'язати з темою уроку.

4) «Математичне письмо» – учитель пропонує учням короткі повідомлення математичної тематики. Наприклад: «Напиши, у яких ситуаціях тобі вчора стали у нагоді твої знання з математики»; «Якби я був 1 см на зріст, то ...»; «Напиши, як ти витрачаєш гроші»; «Склади свій розпорядок дня»; «Напиши листа другу, в якому розкажи йому, як ти вивчив таблицю множення»; «Математика є дуже важливою, тому що...».

5) «У тебе щось на лобі» – учні працюють у парах. Кожному учневі на лоб прикріплюють папірець з клейкою основою, на якому записане певне поняття, пов'язане з поточною темою. Учні за допомогою запитань встановлюють, які поняття вони представляють, а також зв'язок між ними.

6) Хто найцікавіше порівнює. Діти приносять на заняття найрізноманітніші предмети (перо, ялинкову шишку, гілочку тощо). Кожен придумує кілька порівнянь, які колективно оцінюються. Влучні і найкращі порівняння заносяться до «Зошита відкриттів», тобто кожна творчо виконана справа, що є неординарним відкриттям. Проведення цієї гри вимагає від педагога великого такту: гра не повинна перетворюватися на конкурс, не ставляться й оцінки.

7) «Античас». Кожному з учасників пропонується тема для невеликої розповіді (театр, магазин, прогулянка на природу). Отримавши тему, учасник повинен розкрити її, описуючи всі події в ній у зворотному порядку.

8) Чим зв'яжеш? Кожен із гравців задумує ланцюжок з чотирьох або трьох слів, пов'язаних між собою непередбаченими, але безперечними зв'язками. Учасникам називають лише перше і останнє слово, за якими треба відновити ланцюжок або придумати свій. Наприклад: калина – ... – дзвоник; приймач – ... – верба [4].

Отже, доведено, що використання креативних завдань на розвиток абстрактного та продуктивного мислення, задач-жартів, задач головоломок, завдань підвищеної складності з логічним навантаженням, дидактичних ігор приносить позитивні емоції та є посильними будь-якій дитині, а віра вчителя у можливості своїх учнів, їх розумовий потенціал допомагає учням переборювати труднощі у навчанні.

Важливо пам'ятати, що успішне формування громадянської ідентичності у молодших школярів потребує підтримки з боку вчителів, батьків та інших осіб, які оточують дітей. Спільна робота всіх сторін у напрямку підтримки та розвитку культурної та національної свідомості молодого покоління допоможе зміцнити національну ідентичність та сприятиме побудові гармонійного та розвиненого суспільства [4].

Для залучення батьків до цього процесу можна використовувати різноманітні креативні технології, що сприятимуть поглибленню розуміння та цінуванню національної культури та історії. Наведемо приклади творчих ідей для досягнення цієї мети:

1) організація тематичних вечорів, присвячених культурі, традиціям та історії країни. Це можуть бути виставки, концерти, вечори народних обрядів

або культурні фестивалі, на які можуть прийти і батьки, і учні. Вони зможуть разом ділитися своїми знаннями, досвідом та емоціями;

2) сімейні проєкти: запропонуйте учням та їх батькам спільні проєкти, пов'язані з вивченням історії або культури. Наприклад, це може бути створення родинного дерева або виготовлення традиційних національних виробів. Це не лише залучить батьків до активної участі в житті дитини, але й поглибить їхнє розуміння та почуття належності до власної культури;

3) екскурсії та подорожі до місць, пов'язаних з історією або культурою країни. Це можуть бути музеї, історичні пам'ятки, національні парки або фольклорні фестивалі. Відвідування таких місць разом з батьками допоможе їм не лише побачити, а й відчути значення та красу національної спадщини;

4) фільмові та літературні вечори: організація переглядів фільмів або читання книг, що розкривають різні аспекти історії, культури та сучасного життя країни. Після цього обговорення разом із батьками допоможе учням краще зрозуміти свою національну ідентичність та її зв'язок зі світом;

5) відкриті уроки: батьки можуть відвідати відкриті уроки, присвячені питанням історії, культури, мови тощо. Вони зможуть взяти участь у дискусіях, виконати спільні завдання та відчути себе частиною освітнього процесу своєї дитини [3].

Креативні способи залучення батьків до формування національної ідентичності учнів сприяють поглибленню розуміння та цінуванню власної культурної спадщини. Вони створюють можливості для спільного навчання, взаєморозуміння та підтримки, що має важливе значення для формування повноцінної громадянської ідентичності у молодого покоління.

Висновки. Отже, креативні технології виявляються надзвичайно корисним інструментом у формуванні громадянської ідентичності учнів початкових класів. Вони допомагають залучити учнів до вивчення своєї культурної спадщини, розвивають творчість та ефективно стимулюють інтерес до вивчення національних традицій. Такий підхід допомагає створити молоде покоління, що розуміє і поважає власну культуру та ідентичність. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні організаційних форм і моделей формування громадянської ідентичності в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти.

Література:

1. Бех І. Виховання особистості: сходження до духовності. Київ, Україна: Либідь, 2006. 272 с.
2. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України №641 від 16.06.2015. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>
3. Панченко А., Ремех Т. Навчання в дії: як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання: метод. посіб. / за ред. О. Пометун. Київ: А. П. Н., 2003. 72 с.

4. Скорик Т. Елементи креативного навчання у роботі з молодшими школярами [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://genezum.org/library/elementy-kreatyvno-go-navchannya-u-roboti-z-molodshymy-shkolyaramy>

5. Шевченко Ю., Абламонова В. Духовно-моральні цінності як основа духовного виховання молодших школярів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 7(51). 2015. С. 476-485.

References:

1. Bekh, I. (2006). *Vykhovannia osobystosti: skhodzhennia do dukhovnosti* [Education of the individual: ascent to spirituality]. Kyiv, Ukraina: Lybid [in Ukrainian].

2. *Kontsepsiia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia v systemi osvity Ukrainy* [The concept of national-patriotic education in the education system of Ukraine]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf> [in Ukrainian].

3. Panchenko, A., Remekh, T. (2006). *Navchannia v dii: yak orhanizuvaty pidhotovku vchyteliv do zastosuvannia interaktyvnykh tekhnolohii navchannia: metod. posib.* [Learning in action: how to organise teacher training in the use of interactive learning technologies]. Kyiv: A. P. N. [in Ukrainian].

4. Skoryk, T. *Elementy kreatyvnoho navchannia u roboti z molodshymy shkolyaramy* [Elements of creative learning in work with younger students]. Retrieved from: <https://genezum.org/library/elementy-kreatyvno-go-navchannya-u-roboti-z-molodshymy-shkolyaramy> [in Ukrainian].

5. Shevchenko, Yu., Ablamonova V. (2015). *Dukhovno-moralni tsinnosti yak osnova dukhovnoho vykhovannia molodshykh shkolyariv* [Spiritual and moral values as the basis for the spiritual education of junior schoolchildren]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. 7(51). 476-485. [in Ukrainian].